

СТАНОВИЩЕ

От Полк. проф. д-р Ивайло Петров Въжаров, д.м.
МБАЛ-Варна към ВМА

Относно: Дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен „Доктор”

Област на висшето образование: 7. Здравеопазване и спорт, Професионално направление: 7.1. Медицина, Научна специалност: „Медицина на бедствените ситуации“

Автор: д-р Жанина Йорданова Иванова

Тема: „Осигуряване на кръв и кръвни съставки в случай на бедствени ситуации“

1. Процедура по защитата

Със заповед № Р-109-226/25.05.2021 г. на Ректора на МУ „Проф. д-р Параскев Стоянов“ съм избрана за член на Научно жури, а по Протокол №1 от проведеното първо заседание на Научното жури съм определен да изготвя становище по процедура за защита на дисертационния труд за присъждане на образователна и научна степен „Доктор” на д-р Жанина Йорданова Иванова

Предоставеният ми комплект материали е в съответствие с изискванията на Закона за развитието на академични състав в Република България, Правилника за приложението му и Правилника за развитие на академичния състав на Медицински университет-Варна.

2. Кратки биографични данни и професионално развитие

Д-р Жанина Иванова завършва ВМИ – Варна през 1987 г. През 1995 г. започва работа като лекар в Районен център по трансфузионна хематология – Варна. През 2007 г. придобива специалност трансфузионна хематология. В периода 2009-2012 г. заема длъжността началник отделение „Управление на качеството и контрол на кръвните съставки“, а от 2012 г. до момента е и директор на Районен център по трансфузионна хематология – Варна. Д-р Иванова владее английски и руски език.

3. Актуалност на тематиката

Преливането на кръв и кръвни съставки играе съществена роля в предоставянето на медицински грижи за жертвите на бедствия, причинени от природни и човешки фактори. В зависимост от вида на събитието и свързаните с него наранявания редица пострадали имат нужда от кръвните съставки, които да бъдат достатъчни и навреме осигурени. Даряването на кръв по време на бедствени ситуации обаче не се основава единствено на медицинските нужди. Необходимото количество кръвни съставки трябва да е на разположение без нуждата от извънредно кръводаряване. Редовното даряване и достатъчност на кръвните съставки е по-важно от спешните кръводарявания, за да се спаси животът по време на криза и в нормални времена. Значителна част от даряванията на кръв при бедствия се дължи на голямото увеличение на броя на донорите за пръв път, но за съжаление много малък процент от тези дарители се връщат за повторно даряване като високо мотивирани донори. Въз основа на тези наблюдения е необходимо да се изготви план за осигуряване на кръв и кръвни съставки, който се състои от два основни компонента: набирането на потенциални кръводарители и координация на реакцията при възникнали извънредни ситуации. Всичко това определя актуалността на темата на дисертационния труд.

4. Познаване на проблема

Представеният от д-р Жанина Иванова литературен обзор е систематизиран в 17 подраздела. Обстойно и прецизно са описани основните характеристики на бедствените ситуации, развитието на кръвопреливането през Първата и Втората световна война и участието на България, организацията на кръвопреливането и кръводаряването в България, насоките за кръвопреливане на кръв и кръвни съставки. Подробно е изследван проблема с употребата на кръв и кръвни съставки при бедствени ситуации, както и набирането на кръв при бедствия. Допълнително са разгледани необходимите количества кръв и кръвни съставки при бедствия, потенциалното въздействие на бедствените ситуации върху кръвоснабдяването, безопасността на кръвта и кръвните съставки, диагностиката на дарената кръв, алтернативите на конвенционалните кръвни единици и съставки и проблемите за създаване на международна и европейска програма.

Обзорът е написан компетентно и ясно. Стилът на изложението е точен и показва добра езикова и медицинска култура. Анализът в края на обзора отразява нерешените въпроси по проблема и логично обосновава необходимостта и мотивацията за разработването на дисертационния труд. Това показва отличната теоретична подготовка и осведоменост на д-р Иванова, както и впечатляващата способност да анализира добре известните до момента литературни данни по разглеждания проблем.

5. Методика на изследването

Избраната методика на изследване позволява точно и ясно формулиране на поставената цел. Поставените 6 задачи следват логично целта и позволяват добро изпълнение на плануваното проучване. Изследователската хипотеза е много добре формулирана - бедствената ситуация създава значими проблеми с неблагоприятното си въздействие върху системата на набиране, обработка и предоставяне на кръв и кръвни съставки. От друга страна обществената реакция при бедствени ситуации стимулира нагласите за даряване на кръв чрез членовете на обществото, като ролята на специалистите от трансфузионната система е да адаптират дейността на централите в настъпилите екстремни условия така, че здравната система да получи всички необходими кръв и кръвни съставки.

6. Характеристика и оценка на дисертационния труд

Дисертационният труд е структуриран съобразно процедурните изисквания. Написан е на 188 стандартни страници. Връзката между отделните части на дисертацията е логическа и смислена. Литературната справка е обширна и съвременна. Включва 197 литературни източника, от които 23 на кирилица и 174 на латиница.

В проспективното клинично проучване са включени 3008 кандидат кръводарители от Област Варна за периода 2018-2020 г. Проучването е одобрено от Комисията по етика на научните изследвания при Медицински университет-Варна и всички участници са подписали информирано съгласие.

Методите са подбрани подходящо; описани са ясно и подробно. Докторантката използва документален и исторически методи, а сред кръводарителите е проведено социологичко проучване, като са попълнени стандартизиран въпросник за здравословното състояние на потенциалния кръводарител и собствена анкетна карта за изследване нагласите на

населението за доброволно и безвъзмездно кръводаряване, състояща се от 14 затворени въпроса: 3 въпроса са свързани с анализ на социо-демографските фактори – възраст, пол и образование; 8 въпроса изследват нагласите и мотивите за кръводаряване, един въпрос е свързан с оценка на страха от процедурата, 2 въпроса са свързани с информираността на кръводарителите за процедурата. Използваните статистически методи за анализ на данните са подходящи и изцяло съобразени с поставените цели.

Резултатите са много подробно изложени в 6 подраздела на 73 страници. Представени са в хронологичен ред, следващ поставените задачи. Доказателственият материал е добре онагледен с 25 фигури и 15 таблици. Обсъждането е подробно, компетентно и аргументирано, базирано на собствените резултати, в съпоставяне с литературните данни. Цитиранията са коректно отбелязани. Дисертационният труд завършва със заключение, в което ясно е показано постигнатото в проведеното проучване, като са очертани неясните проблеми и бъдещите насоки за научни изследвания по проблема.

Изводи. Въз основа на получените резултати са формулирани 12 извода, които следват логически поставените цел и задачи на проучването.

7. Приноси и значимост на разработката за науката и практиката

Приемам напълно предложените 8 приноса на дисертационния труд, които са групирани в две направления: 3 с научно-теоретичен характер и 5 с практико-приложен характер.

8. Преценка на публикациите по дисертационния труд

Във връзка с придобиването на образователна и научна степен „Доктор“, д-р Иванова има публикувани 4 статии, от които една е публикувана в издание, реферирано и индексирано в Web of Science. Д-р Иванова е първи автор на всички статии. Приложеният списък изцяло отговаря на изискванията за придобиване на образователна и научната степен „Доктор“.

9. Лично участие на дисертантката

Представеният дисертационен труд е оригинален продукт. Проучването, получените резултати и формулираните приноси са лична заслуга на д-р Жанина Иванова.

10. Автореферат

Авторефератът се състои от 62 страници и е изготвен според процедурните изисквания. В съкратен вид представя компетентно и коректно отразява основните положения и научните приноси в дисертационния труд.

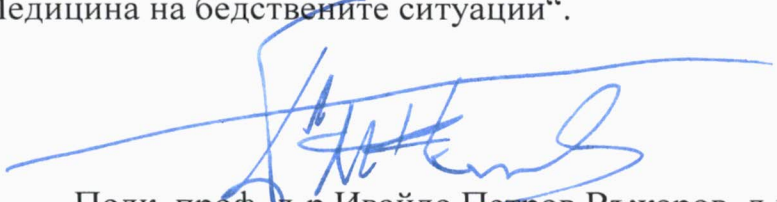
В заключение, д-р Жанина Йорданова Иванова е уважаван и утвърден специалист, с висока професионална квалификация.

Представеният за становище дисертационен труд на тема: „Осигуряване на кръв и кръвни съставки в случай на бедствени ситуации“ е актуален, значим и отлично завършен научен труд, с ясно поставена и постигната цел, с добре формулирани и изпълнени задачи. Направените изводи са точни и отговарят на поставената цел. Приносите са с теоретичен, с практико-приложен и с оригинален характер. Такова проучване се прави за пръв път в България.

Дисертацията показва задълбочените теоретични и практически знания на д-р Жанина Иванова по научна специалност „Медицина на бедствените ситуации“ и демонстрира нейните качества и професионални умения за провеждане на голямо и комплексно проучване.

Считам, че дисертационният труд на д-р Жанина Йорданова Иванова отговаря напълно на изискванията на Закона за развитие на академичния състав на Република България и на критериите на Медицински университетите „Проф. д-р Параскев Стоянов“- Варна. Всичко това ми дава основание да дам своята положителна оценка и да препоръчам на членовете на уважаемото Научно жури да гласуват положително за присъждане на образователната и научна степен „Доктор“ на д-р Жанина Иванова по научната специалност „Медицина на бедствените ситуации“.

07. 07. 2021 г.
Гр. Варна

Полк. проф. д-р Ивайло Петров Въжаров, д.м.
МБАЛ-Варна към ВМА